

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu :	Pretialu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 180 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Formarea caracterului in scól'a elementara.

(Fine.)

Pentru cá se potemu deprinde pre scolariu, se asculte din respectu si incredere catra invetiatoriulu seu, acest'a trebuie se poséda acele calitati ale spiritului si inimei, cari lu-punu in positiunea de a inspirá eleviloru amóre, incredere si respectu catra densulu. Bunavointi'a, aplecarea catra elevi, pacientia si blandeti'a, simpatia si seriozitatea se nu-i lipsésca nici odata invetiatoriului.

In ceea ce priveste procedur'a, prin carea se póta deprinde invetiatoriulu elevii sei la ascultare, avemu se ne notámu urmatórele: Invetiatoriulu se procedá cu cea mai mare precautiune atunci, cand dá porunci eleviloru sei, se nu le dea in totu momentulu porunci preste porunci; ci se conduca pre elevii sei astfelu, încát ei insisi se recunósca ce este bine si ce este reu. Daca este neaperatu de trebuintia a li-se porunci, se faca cutare lucru, atunci sè-se intemple cu tóta seriozitatea. Invetiatoriulu se nu comandezé nimicu eleviloru sei, cand este necajitu, séu sub presiunea vreunui afectu. Se insiéla amaru invetiatoriulu, care crede, cá prin diferite amenintiári si pedepse deprinde pe elevi la ascultare. Acestea potu produce unu resultatu momentanu si la parere, nici odata inse aceea ce dorimu istim'a si apretiuirea detorintiei si vointi'a firma de a o implini. La acest'a lu-potemu conduce numai prin blandetie si seriozitate.

Orice ordinu ese din gur'a invetiatoriului, se fia scurtu, chiaru si precisu. Neintielegerea ordinului face pe copilu se dubiteze in dreptatea invetiatoriului, ér facia de invetiatoriulu nedreptu scolariulu nu se supune nici odata bucurosu. Cand scolariulu nu are deplina incredere in invetiatoriului seu, se supune numai de sila. Numai prin ordinulu datu in o forma chiara si determinata póte preveni invetiatoriulu neintielegerea

si indoielele, ce se potu nasce in elevu. Unu ordinu esprimat in cuvinte, cari lasa unele indoieli da copilului ansa a medita, cum se-lu ocolésca, si a-si luá refugiulu la mintiuna. Unu ordinu scurtu si precisu are totdeun'a mai mare greutate. Scurtimea unei porunci, liniscea si seriozitatea, cu carea se spune, sunt semnele caracteristice ale unei vointie firme, ce tientesce spre unu scopu anumitu. Multi educatori sunt deprinsi a repeti cutare ordinu datu, pe care punu unu anumitu pondu. Prin acest'a comitu inse numai o gresiéla, pentruca daca i-se repetiesce elevului in tóta diu'a unulu si acelasi lucru, elu nu mai póte fi atentu facia de cele ce-i se spunu. De aceea ordinulu sè-se spuna numai odata, chiar si precis, ér dupa aceea sè-se pretinda a se esecutá cu tóta acurateti'a.

Ordinulu datu se fia nerevocabilu. Ceea ce a poruncitu, séu a opritu odata invetiatoriulu eleviloru, se nu se mai stremute. Ordinulu datu se fia santu, si invetiatoriulu se insiste cu tóta stricteti'a a se esecutá. Pe calea acest'a lu-deprindemu pe elevu la ascultare, si i-inspirámu stim'a necesaria facia de lege. Elu devine consciu, cá trebuie sè-se supuna neconditionatu vointii superiorului seu. Daca trecemu cu vederea neimplinirea unui ordinu, atunci lu-stricámu noi insine, si cand venim a-i dá unu ordinu nou, lu-facemu se créda, cá nu este seriosu, si nu este necesitate se-lu implinésca. Valórea unui omu in tóte impregiurárele vietii depinde de stim'a, ce o are facia de legile in vigóre.

Ordinulu se fia rationalu, adeca se nu poruncimu nimicu elevulu, ce nu este neaperatu de trebuintia pentru ajungerea scopului educatiunei. Daca oprimu d. e. pe elevu, se nu vorbésca cu colegii sei in decursulu cât tiene instructiunea, o facemu din motivulu, cá acest'a este o datina fórté urita, din ea se nasce aplecarea de a minti, si este necompatibila cu o activitate regulata in

scóla. Nerationalu este orice ordinu, care proeede numai din capriciulu invetiatoriului, si prin carele nu tientimu la unu scopu anumitu. Invetiatoriulu trebue se fia mai departe consecinte cu ordinele sale. Inconsecinti'a o observa de regula scolarii si atunci o buna disciplina in scóla devine imposibila.

Cu cât inaintéza elevulu in etate, cu atât tonulu, in care eda educatoriulu ordinulu, trebue sè-se schimbe. Pruncului i-poruncimu, ér celui mai mare, junelui i-dàmu ordinulu in form'a unui sfatu, cu scopu, cà sè-se convinga insusi, cà este necesariu a-i se supune, cu scopu ca ascultarea lui se devina din di in di mai multu eflussulu convingerii si libertàtii lui, decât supunere. Alt-cum trecerea dela supunere neconditionata la stadiulu independentii se intempla pré iute, contrastulu este pré mare, si individulu tractatu astfeliu póte abusá usior de libertatea sa. Cand copilulu nu se supune, atunci se intrebuintàmú pedepsele.

Daca ingrigimu cu tóta rigórea, cà elevulu se aiba in scóla o portare buna, si lu-deprindemu la stima si supunere facia de lege si la implinirea detorintieloru, cu tóta scumpatatea, atunci pe nesemtite i-formàmú caracterulu. Portarea buna in scóla este bas'a portàrii bune in societate.

S.

Femei'a romana.

Inbitiloru mei parinti.

„Dati femeii conștiința de ce este ea, si in creșterea sa învățați a fi cum trebuie se fie.“

Cand am ajunsu la acelu punctu, in care barbati illustri cuprinsi de ingrigiri pentru progresulu instructiunei natiunale — au sguiditu cu mani puternice prejudetiulu ce zaccá greu si sinistru pe femeia romana; cand strigatele: „dati-ne femei culte“ au amutitu, càci nobili campioni nisuescu in faptulul dilei a gasi modulu celu mai potrivit, prin care si femeia romana sè se impartesiésca de o educatiune mai basata — cu o instructiune asia, cum reclama timpulu si individualitatea ei, cà se póta nutri si ea credinti'a: cà este ceva, cà pricepe aceea ce este, si apoi se conlucre pentru salutea ei, a familiei, si a natiunei, a carei fica legitima este si ea. Cand astfeliu de lucruri se sulevéza, este bine se ne intrebamú seriosu: ce e femeia, si care este misiunea ei?

Pe sinulu femeii se baséza spiritulu popóreloru, moravurile, prejudetiile si virtutile lor, sèu mai bine disu: civilisatiunea némului omenescu. Vréi se cumosci starea unui poporu, atunci intréba ce locu ocupa femeile, càci fiindu ele in o starea onorifica de cultura sunt nesce fiintie

nobile si cà atari influinti'a lor va dá aventu ideiloru si sentiementeloru celoru mai sublime ale barbatiloru, familiei si natiunei intregi. (Rousseau).

„Bagati de séma, dice Aimé Martin, cà ideile ce se nascu in capulu femeii standu in anghiulu vetrei, barbatulu le duce in piati'a publica, in parlamentu si in totu loculu.“

Nu priviti, sèu tratati femeia cochetandu si desmerdandu-o, càci acést'a va desceptá intr'ens'a numai vanitatea si iubirea propria; dar nici nu mai faceti ce ati facutu, adeca se-o impingeti fara scrupulu uitarei, scusandu-ve cu vecinicele ruginituri: cà femeia nu este capabila de studiu, cà sufletulu ei móle si impresionaveru aluneca usioru in extremitàti, si cà pentru femeia nu se potriveste a avé cumoscinti'a si pricepere p ntru o ocupatiune sèu chemare mai grea, cà loculu ei este langa copii, in casa, curte si tiarina.

Ei bine, daca aceste sunt adeverate, óre de ce barbati deosebitu inteligenti diu interese materiale sèu altele, luandu-si socii care nu aveau pricepere pentru interesele lor mai sante, care nu se poteau insufleti pentru vocatiunea sèu chemarea lor, dóra inalta si plina de sublimitàti, de ce óre acci barbati ieri mandri, stapani pe positi'a si viitoriulu lor, astadi stau plecati fara entusiasmu, fara resolutiune, asemenea unoru fiintie idiotice?

Cine se fie metamorfosatu vigurósele lor planuri, sumetiile aventuri a-le cugetàrii, si apoi justele nisueli spre perfectionare in o astfeliu de amortire, fara viétia si sufletu?

Ei sciú bine cuvintele lui Diesterweg: „traimu numai atâta, cât suntem activi, si cine nu-si devólta activitatea in cerculu sèu directiunea alésa, care nu-si da concursulu la progresulu generalu, ei sta mortisiu, acela este unu membru mortu, la corpulu pulsivu alu societàtii.“

Sciú bine, si unu timpu încérea cu foreia a scuturá trandavia ce i-a incatusiatu. Insa predestinatiunea nu-i lasa mai departe, ideile lor viue si pline de tipuri sanatóse nu se faptuescu; entusiasmatele lor cugetàri se risipescu, dupa ce fusera sdrobite de nepriceperea sociei, ce sta rece si indiferenta ca marmor'a.

Descuragiati, c'unu golu internu, si cu o totala parasire ei si-uitara trecutulu, presentulu si viitoriulu, pentru care cu truda si sacrificarea multoru ani si-astrinsera sciintie si esperintié. Asia incetu-incetu, pe nesintite si-perdura din calitãtile loru eminente, si fiindu trasi din inaltimea loru morala, cadiura in abisulu tempirei, de care totdeuna se alipesce ticalosi'a.

Cine se fie fostu óre caus'a acestei decadentie? Fara indoiéla *femeia*. Femeia care a crescutu cà arborele salbaticu, far'a fi cultivata de o mana dibace, femeia, care afara de casa si

cele materiale nu-a invetiata a cunoşce alt'a, femeia, care fara picu de pregatire se facuse so-cia, mama, membr'a unei familie, femeia si éraşi femeia, căci este nesupusu inoioiei, că nici o influentia nu are asia putere ca a femeii, căci numai a ei este permanenta, si se estinde prin tóte fazele si actiunile vietiei barbatului.

Saphir a scrisu cu pén'a lui poetica celu mai mare adevéru, cantandu :

*Ein jedes Frauenherz in seinem kleinen Raume,
Schliesst vieler Zukunft Glück und Unglück ein.*

Cand s'a datu esistintia femeii, atunci a da-ruit-o provedinti'a cu o missiune speciala, alegandu-o a intimpiná cu lumin'a ochiloru ei antai'a privire a copilului ; a linisei plansulu si a-i indestulá cererea, fara vorba. Cine altulu ar si poté stá óre, dile si nopti langa elu, totu cu iubire tendra, si perseverantia nesecavera ? Cine ar poté conduce copilulu cu bland'a pacientia prin labirintulu celoru d'antai trei ani ai vietii, despre care dice Jean Paul : „in ei invétia copilulu mai multu, cá in trei ani la universitate, căci invétia gramatic'a, lessiconulu limbei materne, si cu ele unu nemarginitu numeru de cunoscentie si intuitiuni.“

Cine s'ar petrece dara veghiandu, cá sentiné'la iubirei prin aurós'a copilaria, prin acele vesele jocuri improvizate, in care se sémena moralitatea si relig'i'a, se descépta tóte facultátile ingerminate, si se invólva armonicu dispositiile sufletesci, pentru viétia si viitoriú ?

Numeru femeia, femeia cu sentiementele i nobile, cu abilitatea ei spre abnegatiune si sacrificiu, si cu inim'a ce-i destainuesce : dorulu, suferint'a, progresulu si ratacirile altor'a.

E partea cardinala a femeii : iubirea si perseverantia, si acestea cá factori cu si pre langa copilu, influentiéza asia de puternicu, incát ca dupa o taina a legeri naturale, elu devine copia fidela a ei, insusitu atát cu virtutile ei, cât si cu patimile ce le are.

Éta dara ce este femeia : este modelulu, de dupa care se forméza generatiunile si popórele. Antai'a femeia este mam'a, ea ne conduce copilaria mai frageda, ne da directiunea viitoriului si influentiéza asupra caracterului, carele merge cu noi pana la mormentu. Icon'a mamei, vorbele si sfaturile ei intielepte traiescu si dupa mórtea ei, traiescu cu noi in datinele nóstre, in moravurile si actiunile nóstre, căci nu este timpu séu evenimentu, care se stérgea gravur'a loru din inim'a nóstra.

Éta cum Razvanu,*) unu fiu alu poporului romanu, vorbesce despre mam'a lui :

*„Smaranda . . . Smaranda chéma pe draguti'a mama . . .
Murit'a nu . . . ba nu ! traiesce, traiesce in cugetulu meu,
Si tu trai, trai pan' voi trai si eu !“*

Si cand o limba malitiósa vrú a maculá sant'a suveniru a repausatei, elu esclamá cu turburare :

*„Mei taci ! . . . n'atinge tierin'a mamei . . .
Căci semtiescu cum intra'n mine sieptedieci de nabadei . . .“*

Si cand totu acestu Razvanu este asupritu de furtu, elu nu scie invocá unu ce mai santu, cá amintirea ei ; elu nu scie. căci n'a cunoscutu alta fiintia, care se-i fie spusu mai lamuritu, cu vorbe mai patrundietóre de cât ea, cá ce este pacatulu. Elu dice cu unu apelu doiosu :

*„Mam'a, bun'a maiculit'a din mormentu ar' tresari
Sciundu că'n peptulu meu se misca pacatulu d'a telhari!“*

Câta misicare in aceste pucine cuvinte, esite din consciintia curata, si câta lauda pentru femeia ce sadise aceste semtieminte nobile in peptulu copilului ei ! Mam'a, bun'a mama ne scutesce sub pavaz'a ei de veninele pacatelor, si ea tremuranda ne impreuna micidele mani in rogatiunea : si nu ne duce in cercare, ci ne scapa de celu reu.

Si óre pana cand duréza acestea tóte ? Pana a pusu solid'a basa a moralitátii, pana ne-a invetiatu totu ce a sciutu ea, si apoi cu lacrimi binecuvéntatóre a disu : ti-a venitu juni'a, etatea, in care universulu pare, cá si-a concentratu tóte comorile sale inaintea ochiloru tei ; mergi si cauta tipulu realu ce plutesce acum prin gandurile tale, ca geniele prin visuri.

Góthe era mandru pé usiorinti'a, cu care improvisá, caci erá precios'a ereditate a vivacei sale mame. Dar óre acea curtoasia de inima surora amórei — pe care nime nu o cantá, nime nu-o trecea in realitate ca elu, de unde a eredit'o ?

Poetulu adóratu — idolulu societátii strelucite recunoscea cu serin'a melancolia a betranetiei, cá o datóresce unei fiintie ce intalnise in junetia, si care pana la mórte va planá ca angerulu ce-a sdrobitu puterea diabolica ce esite in elu. In astu stadiu amorulu mamei indepartate lu-mangaia si povetiuesce prin amagirile lumesci, in care-lu impinge imaginatiunea infocata, pentru a cercá unu altu amóru, amóru mai eschisivu. Elu cere ce simte, adeca partea intregitóre a lui, partea din inima, partea din elu insusi.

Si cand a aflatu femeia destinata, si s'a facutu soci'a lui, se imparte cu ea de bucurii neturburate, de dilele aurite ale vietiei conjugale.

Sub influinti'a ta, dice barbatulu multiemitu, sub influinti'a ta mi-semtu crescendu facultátile, ér instinctele rele disparu. Suntu dile frumóse date omului, inse si urite si triste, cu loviri, ce frangu vigórea barbatului. Atunci femeia ce-si

*) Razevanu si Vidra creatiun drzmatice de B. P. Hajdeu.

pricepe misiunea, ea cu întrég'a ei elocinția mangăioasă ridică pe celu infurtunatu, dându-i credința, ce nime altulu in lume nu-i o-ar fi potutu dá, credința si energia noua la lupta, căci a lupta este a . . . . trai.

Éta dara influința femeii respandita asupra vietii întregi. Nu uitamu cuvintele lui Schiller :

*„Ehret die Frauen, sie winden und weben
Himlische Rosen in's irdische Leben.“*

nu-le uitamu, căci esprima cea mai adenca stima femeii, dar nici nu apologhisăm femeia dicendu, că ea stepanesce; ne marginimu in recunoscerea proverbului : dela ea vine bunulu, dela ea reulu; că fara ele binele nu este întregu, frumosulu duru; că ele potu cladi si ruiná voinicósele stăruințe ale barbatiloru. Si óre prin ce? Numai prin aceea, ce le-a datu darnici'a prevedinței : prin iubire si influința.

Fiindu dara influința ei asia de mare, cum se potú uitá, că femeia fara educatiune ratiunala, in starea primitiva a bune si strebunei nu póte se influințeze nobilandu si cultivandu? Cum se mai potú pretinde dela femeia restrensa in tóte, afara de indeletnicirile economiei casnice si pucintelulu cetitu si scrisu, se insufletiesca pre ai sei pentru cascigarea sciintieloru, care facu pre omu aceea ce trebue se fie? Ce potea ea dá, cand despre tóte nu posedea nici macar o umbra, cand mintea ei sémana cu o tabla, pe care nu este insemnatu nimica?

Femeia, si cand vorbescu despre ea, intielegu femeia romana, ce a trecut prin vitregitatea secliloru cu virtutea-i esemplara, cu onestitatea-i admirabila, si apoi cu tesaurulu celu mai preciosu, cu neclintita iubire a natiunei ei; femeia romana, carea a avutu cea mai gré sórte din tóte sortile. Munc'a luerurilor esterne, in care tienea rendu cu barbatulu, ingrigirea copiiloru si a celorlalte lipse ale casei au fost partea ei.

Fara invetiatura, fara picu de pregatire a fost condusa in orice impregiurare numai de firea si instinctulu sufletulu ei, in care a domnitú : religiositatea si caracteristic'a ei moralitate. Doue virtuti eminente, cu care s'ar esoperá minuni, esplotandu-se ca conservátore a elementulu natiunali. „Este, a disu regretatulu Demetriu Bolintinenu, unu angeru la romani, care in totdeuna a statu pazitoriu la vét'ra stremosiesca. Daca o data acestu poporu va avé o limba cultivata, o literatura, o istoria, in sfersitu unu nume bravu, elu va fi datoriu acést'a numai angerulu veghetoriu : femeii romane.“

Si cand vom posiede acestea? Atunci cand femeia romana dela tíera si orasiu, avuta séu seraca, femeia romana fara esceptiune in rangu

séu positia, va fi emancipata din umilitórea-i stare a nesciintiei, cand si ea se va bucurá de avantagele instructiunei, ce primescu ficele eeloralte natiuni din tíera; cand femeia romana va fi pusa in vietia sociala pe trépt'a ce-i compete. Numai prin o educatiune si instructiune mai intinsa, va poté ea se-si implinesca cu inlesnire si pregnare misiunea grea; misiunea si datorintiele : de a-se face motorulu a totu ce este frumosu si folositoriu, modelulu virtutii si credinței, fiintia, care cu siguritate va sci conduce o casnicia mai mare séu mai mica, propria séu straina, care va sci cum se dea educatiune copiiloru cá mama, sora, rudenia, séu institutrice de specialitate; care-si va prestá cu demnitate loculu de socia, mama, amica séu membra a familiei si-a societátii, posesor'a atátoru cunosciintie, câte se receru neconditionatu pentru a pricepe viu si cu petrundere interesele barbatiloru, si apoi va fi in stare a-si dá séma de ele, si asia a formá judecata drépta despre ori ce evenimente, ce se refereseu la cultura si progresulu omenimei.

Inse pentru cá ea se le póta prestá, se nu se gandésca, cá este de ajunsu a-i le insirá din cand in cand, se nu se gandésca, cá si far'a inveti'a, va poté face ceva, nu! căci si sufletulu ei este de o natura cu alu barbatulu, le este cu nepotintia a-si implini o detorintia, o misiune mare, pentru care nu se pregatira si nu invetiara nimica.

E or'a a unspredecea, femeia romana dela orasiu si dela tíera, avuta séu seraca, femeia romana fara esceptiune in rangu, nume, séu positia cere dreptulu ei, dreptulu a se sei pe sine si a-si cunosce cu minutiositate misiunea ei; ea cere scóle! scóle speciale de fete. Inceputulu s'a facutu, prejudetiulu ce zacea sinistru pe femeia romana s'a sdrobitu de acele mani, care au infiintiatu primele scóle; mani nobile si ilustre, pe care femeia romana depune serutulu de gratitudine . . . . Numai pregetati dara, mai cu séma voi din mijloculu poporulu, ce ati pacatuitu de atátea ori dicendu : „nu ne trebue scóle de fete, copilele nóstre sunt asiediate in institutu, trei ani le da educatiune si cultura moderna. ér incát pentru tieranele nóstre, invetie sap'a si furc'a, si nu scóla si sciintie.“ Numai pacatuiti contra invetiaturei poporale, recunosceti-ve ratacirea, si faceti pocaintia, la din contra cei competenti vor pronuncia cu urgia numele vostru, staverindu in judecat'a loru cuvintele : „cine este predomnitú de adeveru si dreptate, acel'a iubescu lumin'a si cultura; ér insielatiunea egoismulu si arbitriulu, se temu de invetiatura.“

Deci cine consemte cu binele si interesulu poporulu in á carui centru este, si a carui pane mananca, imbucure-se de ori ce felu de progresu

in cultura, si conlucre cu caracteru si firmitate pentru promovarea loru.

Lapadati-ve de invecchitele datini, luati aventulu spiritului modernu, si cugetati, cà femeia romana a fostu destulu uitata si umilita, cugetati, cà ea face junetate din natiune, si cà o natiune numai atunci pôte deveni mare si stimata, cand ambele sesse progreséza asemenea.

Infintiati dara scóle, scóle de fete, unde numai se va poté, si se pôtu in totu loculu, unde este voia, zelu si firmitate; scóle in care fraged'a generatiune se primésca instructiune si cultura generala, natiunala, care se-i reguleze vointi'a. se-i desvólte dispositiile naturale si se-i povatiúesca judecat'a, prin ce cunoscandu-si misiunea, in curend va invetiá a fi asia, cum trebuie se fie, spre binecuventare siesi, familiei si natiune întregi.

Emilia Lungu.

Unele schitie din Metodica.

Daca privesce cineva in imperiulu celu mare si minunatu alu naturei, atunci se pôte convinge pre deplinu, cà totu ce esista in natura se desvólta dupa o norma staverita de man'a Creatoriului, care nu se schimba intru nimicu. Acésta norma a esistatu din timpurile cele mai vechi, si se continua uniformu in infinitu. Au trecutu secli, si voru trece fara cà se se faca vreo eseeptiune. Precum corabiarulu aftatoriu pre luciulu marei departe de locurile sale cunoscute, si-continua calatori'a sa pre mare prin ajutoriu busolei (compasului), asemenea si produsele naturale in desvoltarea loru se ajutura prin norm'a acést'a staverita inea din tempii cei mai primitivi. Ea aréta cursulu, ce 'lu are a-lu percurge totulu in desvoltarea sa. Dela miculu vermuletii pana la celu mai gigante animalu, delà plant'a cea mai neinsemnata, pana la cedrii Libanului tóte se — conduc in desvoltarea loru de norm'a acést'a staverita de man'a Creatorului. Totu asemenea se desvólta si omulu dupa unele legi, dupa unele norme, ce i-suntu date, cà prin acést'a se ajunga la adeverat'a sa destinatiune. Insa pentruca omulu in primii ani ai vietiei sale este fórte debilu, fórte neajuteratu, de aceea Provedinti'a ingrijindu-se de toti fiii sei, asfeliiu s'a ingrijitu si de omu, cà se nu retacésca in drépt'a si in stang'a pre marea vietiei acesti'a. Indata dupa nascere lu-incredintiéza parintiloru sei, si cu deosebire mamei sale. Ea prin staruintiele si ingrijirile sale, prin activitatea sa continua priveghiandu diu'a si nóptea asia de multu influintiéza, încátu face din o fiintia debila, o fiintia puternica, ce intrece pre tóte fiintiele de pre pamentu. Dar parintii omului nu potu se lu-conduca pana la acelu gradu de desvoltare, in urm'a carei'a omulu se-si pôta ajunge destinatiunea sa. De aceea parintii lu-incredintiéza unor barbati, cari sunt in servitiulu educatiunei. Atari barbati sunt profesorii si invetiatorii nostrii.

I.

Inea din timpurile cele mai vechi s'a nascutu in omu nisuinti'a de a-si comunicá si altor'a eseeptiunile si cunoscintiele sale, cu scopu de a scuti

pre semenii sei de pericolele, ccri le a intempinatulu elu, si astfeliiu a le face acestor'a posibilu cá se intempine cu mai mare precautiune evenemintele vietiei. Nisuinti'a acést'a a luatu dimensiuni totu mai mari in proportiune cu crescerea societátii. Dupace societatile s'au formatu in state, pentrucá se-idea insemnate si mai mare ómenii au infintiatu cu intentiune nisce institute ce se numescu scóle séu institute de educatiune. Voindu a defini conceptulu educatiune ne esprimámu astfeliiu: *educatiunea este o influintia* (cu planu) intradinsu asupra puteriloru unui copilu cu scopu de a-lu perfectioná, séu educatiunea nu este altceva decât o lucrare precugetata, prin carea unulu ori mai multi ómeni deja crescuti ajuta desvoltarea altui omu necrescutu. Cuventulu educatiune vine delà latinulu *educio* compusu din *e* si *duco*, duciu din, séu scotu din, conduc. Educatiunea cà o lucrare precugetata trebuie se aiba o tienta anumita, spre carea se fie indreptata. Fiinti'a adeveratei educatiuni nu pôte fi alt'a decât destinatiunea omului. Despre educatiune dice anticulu filosofu grecu Pitagora: *cà este propri'a fundamentala a societatii omenesci*. Cà se pota unu educatoriulu bunu conduce pre copilu la adeverat'a destinatiune, trebuie se urmeze unele regule, unele norme, cari le a aflatu omeniea prin o indelungata esperiintia. Condiitiunile, ce se ceru delà unu educatoriulu bunu suntu depuse mai pre largu in Pedagogia. Aci voiu aminti numai unele indigitári, ce are a-le observá unu educatoriulu bunu in oper'a sa adeca in drumulu ce-lu percurge in predarea invetiamentulu. E cunoscutu, cà in Pedagogia suntu espuse, principiile cele mai insemnate, ér cursulu naturalu, ce trebuie se-lu urmeze educatoriulu in oper'a sa este cuprinsu in alta sciintia, care se numescu Metodica. Metodica este asiadara sciintia aceea, care aréta cursulu naturalu, ce trebuie se 'lu-urmeze educatoriulu in predarea deosibiteloru obiecte de invetiamentu. Cuventulu Metodica vine delà cuventulu grecescu *meta* si *odos* (dupa drumu). Metode chiaru la unulu si acelasi obiectu de invetiamentu suntu mai multe, inea celu mai corespondiatoriu este acela, care ne duce mai curend si mai usioru la scopulu intentionatu. Partea prima a Metodicei se ocupa de principiile didactice generale. Acestea tindu la 3 scopuri: scopulu primu este celu formalu, alu doilea este celu materialu si alu treilea este celu practic. Voiu vorbi mai antaiu despre scopulu formalu:

(Va urmá).

Unu manualu de aritmetica

pentru scól'a elementara.

Am annunciatu in unulu din nrii trecuti, cà in editiunea libreriei romane din Brasiovu I. Tacitu a aparutu unu manualu de „Aritmetica, cuprindendu eseeptiile practice cu numerii delà 1 pana la 100 dupa sistemula decadicu pentru incepetorii din anulu alu doilea de Dometiu Dogariu si Ioan Daviu, invetiatorii in Satu-lungu.“

Acestu manualu s'a pusu sub presa, dupace mai antaiu s'a esaminatu de o comisiune de invetiatorii si profesori, ér reuniunea invetiatoriloru din tíer'a Barsei s'a pronunsiatu fórte favorabilu in privinti'a lui.

In lips'a de manuale didactice pentru scól'a elementara salutámu si noi cu bucuria aparinti'a manualulu, de care vorbim, si oredem cá va face unu bunu servitiu scóleloru nóstre.

Pentru că se se póta convinge ori cine de valoarea acestui manualu recomandăm în deosebita atentiune tuturor barbatilor nostri de scóla epistol'a, ce o înregistrăm mai la vale.

Brasiovu, 27 octomvre 1879.

Domnule Redactoru! În interesulu instructiunii nóstre primare ve rogu se luati notiția în stimabilulu D-V. dinariu despre urmatórea conclusiune a Venerab. Consistoriulu diecesanu din Caransebesiu:

Nr. scol. 449 — Dlu Dometiu Dogariu, invetiatoriu în Satulungu.

Opulu D-Tale si alu Domnului invetiatoriu Ioan Daria, „Aritmetica“, examinandu-se si aflandu-se corespundietoriulu scopului, s'a introdusu cá manualu în scólele nóstre confessionale pentru incepetori. Ceea ce ve aducemu la placut'a cunoscintia în acea firma sperantia, cá D-Vóstra veti starui a continuá acestu opu în același modu si pentru celelalte despartieminte ale scólei populare.

Caransebesiu, din sîdinti'a consistoriala a senatului scolaru, tienuta în 26 septemvre 1879.

Episcopulu diecesanu:

Ioanu Popasiu m. p.

*Cu totu respectulu alu D-Vóstre stimatoriu

Ionu. C. T a c i t.

D i v e r s e.

* **Dómn'a Romaniei** s'a întorsu acasa din streinatate. Dupa cele ce cetim în „Monitoriu“ cur'a întrebuintiata a datu cele mai bune rezultate.

* **Lir'a romana** este titlulu unui diariu, ce va aparé în Bucuresci. Elu va cuprinde compositiuni originale, si va aduná tóte cantecele vechi romanesce, avendu de devisa „Cantecele poporului se nu se uite.“ Pretialu abon. 20 lei pre anu.

* **Impositu nou.** În camer'a Ungariei s'a substernutu unu proiectu de lege, dupa care voru fi obligati a solvi o tacsu anualu în decursu de 12 ani toti acei individi, cari din caus'a vre unui defectu corporal neî au fost bunii de militia. De acestu impositu se voru scuti numai cei necapaci de cascigu si seracii, cari se întretienu prin institutele publice. Bani încasati din tacs'a, de care vorbim se voru întrebuintiá pentru ajutorirea celor deveniti invalidi în resbele si a veduveloru si orfanilor soldatiloru caduti pe campulu de lupta.

* **Caletori'a Domnitorului Carolu în Dobrogea.** D. ministru-presiedinte a primitu de la D. ministru de interne, M. Cogalniceanu, urmatórea telegrama: Orasiulu Tulcea este unu microcosmu, populatiunea s'a este o aglomeratiune de tóte natiunile, de tóte religiunile. Alteti'a S'a Regala a întrebuintiatu o mare parte a dilei de Marti spre a visitá templele religióse ale acestoru deosebite nationalitati. A visitatu biseric'a ortodoxa romana, biseric'a ortodoxa bulgara, biseric'a ortodoxa rusiana, biseric'a lipovenésca, capel'a catolica, sinagog'a, geami'a mare. Mane va mai visitá capel'a protestanta, biseric'a arména, geami'a cea mica, biseric'a lipoveniloru fara cleru. Tóte aceste edificii, fiindu în parte ruinate, A. S. R. a promisu putincióse ajutore. Dupa dejunulu. la care au fostu invitati P. S. S. episcopulu Dunarei-

de-Josu, si mai multi notabili din Tulcea si Sulina, A. S. R. s'a transportatu la palatulu administrativu, unde a priimitu deputatiunile comunelor rurale compuse de deosebite nationalitati si confessiuni. Alteti'a S'a Regala le-a priimitu pe tóte un'a dupa alt'a, conversandu cu fie-care în deosebitu despre interesele loru. Dupa aceea a visitatu deosebitele autiritati instalate în palatulu administrativu, totu în acea di a visitatu scólele romane, gréca, bulgara, protestanta, arména si israilita; a visitatu inchisorile unde a factu mai multe gratiari; a visitatu casarmele si spitalulu militaru si civilu si gasindu-le neindestulatóre a ordonatu grabnice îndreptari. La prandiulu de séra au fostu invitati consuli Púteriloru straine din Tulcea si cei veniti din Sulina. Mercuri dimini'ti'a A. S. R. va asistá la liturghi'a ce se va serbá de P. S. Episcopulu Dunarei-de-Jos, în biseric'a bulgara, alu careia cleru, în timpulu aflarei Altetiei Sale Regale în Tulcea, a recunoscutu jurisdictiunea ecle-siastica romana; dupa aceea A. S. R. va pune pér'a fundamentala la monumentulu ce este a se înaltia la Tulcea în amintirea anexarei Dobrogei cátra Romania'a. Loculu acestui monumentu este pe o înaltime ce domina Tulcea si care póta numele de Muntele-Sorei. — Chiustenge, 19/31 Octobré 1879. Dupa ce Alteti'a S'a Regala a pusu pér'a fundamentala la monumentulu destinatu a perpetuá amintirea aniversarei, amintirea anexarei Dobrogei cátra Romania'a, încungiuratu si salutatu de tóta populati'a Tulcei, s'a imbarcatu la 12 óre de dimini'tia pentru Cernavod'a, unde a sositu ieri dimini'tia în diori de di. Atátu la Harsiova, pe lângu care amu trecut la mediulu noptii, cátu si la Cernavod'a, totu orasiulu a fostu tóta nóptea luminatu si populatiunea în picióre. La debarcare, A. S. R. Domnulu a fostu întâmpinatu de clerulu ortodoxu si de hogii otomani, de autoritatile civile si militare, de agentii societati Imperiale-Regale de navigatiune si de onor. d. Harris, directorulu generalu alu calei ferate de unire a Dunarei cu Marea-Négra (Cernavod'a-Chiustenge), care venise cu trenulu princiaru, decoratu serbatoresce, spre a conduce la Constanti'a pe noulu Domnu alu Dobrogei. La 8 óre dimini'ti'a, Alteti'a S'a Regala s'a urcatu în vagonulu princiaru, care, de si de ani era pregatitu pentru Sultanulu, inse numai astadata, si pentru prim'a óra, primi unu Saveranu. Durat'a calatoriei a tienutu doue óre, fiindu-cá, atátu la statiunea Medjidiei, cátu si la stati'a Murfatiar, cortegiulu a trebuitu a se opri, spre a poté populatiunile a vedé si a salutá pe Saveranulu loru. Aceste populatiuni, compuse de tóte nationalitatile, de tóte religiunile, Romani, Greci, Bulgari, Germani, Turci, Tatarsi, — erau tóte intrunite printru unu singuru sentimentu: dorinti'a de a vedé, de a salutá, de a iubi pe bunulu loru Domnitoriu, pe reprezentantulu libertatii, justitiei tolerantii si civilizatiunei europene. La Medjidie antaiulu hoga ala celei mai mari moschee din Dobrogea a citita Domnitorului o rugatiune inadinsu compusa pentru Alteti'a S'a Regala, si la care tóta populatiunea musulmana, dupa fie-care versetu, respundea prin sate de amin. De la Cernavod'a pana la Chiustenge trenulu a trecut prin mai multe sate turcesce si tatarasce, odata implinite, astadi arse si sfaramate. Din ruinele loru inse alergau pucini locuitori ce au mai ramasu spre a zari, spre a salutá, macaru în fug'a calii fetate, pe Saveranulu romanu. Er' femeile si copiii, zarindu trenulu în semnu de respectu, se arunceau la pamentu. La Med-

jidie, Alteti'a S'a Regala a fostu aclamatu printr'unu imnu nationalu, intonatu de scolarii romani si tataru din acestu orasin.

* **Cladirea internationala dela Predealu.** In diu'a de 4 octobru — scrie „Rom.“ — s'a serbatu punerea primei petre a cladirei inter nationale pentru caletori, din gar'a Predealu. Au fost de facia la acésta ceremonia d-nii Semler, Erbelek si Oehlhofer, ingineri-sieft ai drumurilor de feru ale Ungariei, sositi din Pest'a, d-nii ingineri romani de controlu, d-nii ingeneri ai concessionariului si unu numerosu publicu. Cu acea ocaziune, s'au rostitu mai multe discursuri fórté simpáthice pentru ambele natiiu vecine. Éta unele din cuvintele dise de d. Cornaud, intreprindietoriulu constructiunii, a careia incepere se inaugurá. „Facu urari, cá gar'a Predealu se devina unu isvoru de prosperitate si de avutiá pentru Romani'a, acésta tíera iubita de Dumnedieu, ai carei simpáthici fi ne acorda, cu atáta generositáte, o atát de larga si nobila ospitalitate. Ve regu, d'áuru, de a ve asociá la urarile mele si de a repetá cu mine strigátulu cé'lu dau din fundulu inimei: „Se traiéscá Romani'a!“

* **Intiepletiunea popóreloru in litere.** Poporulu italianu díce: In Roma se eviti patru „F“: Fame, Freddo, Frutte, Femine, adeca: fómea, recél'a, pómele si femeile. La Rom'a se se intrebuintieze trei „T“: Tempo, Testa, Tesoro; adeca: timpulu, capulu si banii. La Neapolu se díce: Nu sunt trebuintiosi de cât trei „F“ pentru a fi stapaniti; Festa, Farina, Furca, adeca: serbatorile, faina sau pana si..... spanzuratórea. Astadi insa, napolitanii dícu, cá in loculu celoru trei „F“ au capatatu trei „P“: Dinasti'a savoiana are in pajer'a ei trei „P“: Pauper, Probus, Pertinax, adeca: seracu, cinstitu, perseverantu; clericalií insa dícu: cu Regele celu nou am primitu alti trei „P“: pagate, parlate, piangete, adeca: platiti, vorbiti, plangeti. „Resb.“

* **Lene neiertata.** In mii de corespondentie si articlii citimu, cá in partile de susu ale Ungariei amerintiá fómetea. Intr'acea gubernulu ungrescu a decisu, cá poporatiunei lipsite se'i infinda din partea statulu pre cátu se póte mai multa ajutoriu, inse: nici cu impramuturi de bani si nici cu bucate (cereali) pe creditu. Apoi dara cu ce? Cu aceea, cá se dea, mai virtosu sexulu barbatescu de lucru, la cali ferate, la siosele, la regularea riurilor, in padurile statulu si la alte multe, apoi pe munca se platéscá omenesce. Ce se vedi inse? In comitatulu Hevesin locuitorii mai multoru comune cerura ajutoriu. Nu li s'a datu; ci s'a publicatu in comitatulu intregu, cá ori cine voiesce se castige bani se mérga la cancelari'a Societátei pentru regularea Tisei, unde se ceru de acam si tóta érn'a vreo 6 mii de muncitori cu plata buna. Nici 60 de ómeni n'au me su. Ceilalti siedu cu pipele intre dinti si radi-mati pe maciuci. „Observ.“

* **Congresulu serbescu** din Carlovétiu a delibératu pana acum in privinti'a organisárii consistoriului metropolitanu, a senatulu scolariu nationalu supremu, si in privinti'a administratiunei averiloru monastiresci. A mai elaboratu si unu statutu pentru administratiunea eparchicloru. Acum se ocupa de dotatiunea episcopiloru, de administrareá averiloru nationale, de unu normativu pentru pensionareá functiona iloru bisericesci, si de unu regulamentu internu pentru afacerile congresulu.

* **Lig'a antisemetica.** „Berliner Bürger-Zeitg.“, dela 18 oct., anuntia cá in Berlinu s'a constituitu o liga in contra Evreiloru.

Statutele ligei se potu resumá in urmatórele articole:

I. Scopulu Societáti.

Art. 1. Societatea constituita, subt numirea de lig'a antisemitica, se compune din barbáti neevrei, si are scopulu de a uni si de a legá strinsu si intimu intre sine pe toti Germanii neevrei, de ori-ce confesiune, partidu politicu si profesiune, pentru cá prin munca, energie si seriositate se salvedie patri'a germana de o completa evreisare si se inlesnéscá traiulu descendentiloru stravechiloru locuitori germani.

Art. 2. Societatea staruesce pe calea cea mai legala pentru realizarea scopulu seu in acelu modu, cá se va opune prin totu felulu de mijlóce permise la strimtorarea germanismulu de cátra jidovismu, va respinge pe Evrei in positiunile corespundietóre cu numerulu loru, va liberá germanismulu de influenti'a evreiesca de care este apesatu pe terenulu socialu, politicu si religiosu si va asicuré filoru germani deplinulu dreptu la functiuni si demnitati in patri'a germana.

Art. 3. Pentru ajnngerea scopulu, societatea se va folosi de urmatórele mijlóce:

a) Va favorisá concurentii neevrei pe tóte terenurile si afacerile sociale.

b) Va combata si va inlaturá influenti'a evreiesca ce esista in administratiunea comunelor, a statulu, in corpurile legiuitóre, si in tóte clasele societáti prin incuragiarea muncii, educatiunei si prin liberarea victimelor nenorocite din man'a camatariloru.

c) Va combata press'a evreiesca prin fondarea ajutorarea si incuragiarea diuarielor neevreesci; si in fine

d) Va infintiá societati si cluburi exclusive, la care evreiloru nu le este permisa intrarea.

Art. 4. Simbolulu societáti e o frundia de stejaru, pe care va figurá crucea.

Dupa acésta urmédia articolele, care vorbescu despre membrii si despre administratiunea societáti.

In fine, statutele se termina cu urmatorii articoli:

Art. 17. Resiedinti'a societáti e in Berlin.

Art. 18. Organele societáti sunt diuariile cu tendintie in contra Evreiloru. („Reform'a.“)

Anunciu. In tipografi'a diecesana din Aradu se primesce unu invetiácelu. Se recere se aiba etatea de 14 ani, se fia bine desvoltatu, si se fi absoluat cu bunu succesu celu pacinu scól'a elementara. Doritorii au a se adresá la redactiunea acestei foi.

* **O femeia eroica.** Unu faptu fara precedente in istori'a militara a Italiei s'au petrecutu la Florenti'a. Unu soldatu din a 11 batalionu de Bersaglieri, numitu Mariotti, fiindu bolnavu de mai multu timpu si silitu se nu iésa din casa, refuzá cu staruintia de a fi condusu la spitalu. Intr'o diminétia camaradii sei lu-ridicara din patu si-lu duara la vizit'a medicala. Care nu fú umirea mediculu vedendu ca soldatulu Mariotti nu era de cátu o femeie. Sylvia Mariotti, dintr'o familia numeroása din San-Ambrogio, aprópe de Turin, s'a fost angaiatu in 1866. in momentulu, cand Itali'a se luptá cu Austri'a, pentru a permite fratelului seu, insuratu si tata a siese copii. se remana

in famili'a sa. Inzestrata cu o fortia rara (ea lucra in minele din Piemont) ea sciù a insielá, in mometulu mobilisarei, supravegherea medicului. La Custozza pentru stralucit'a sa condoita, ea primi medalii'a valorii militare. Dupa resboiu, ea continuá serviciulu seu. Regele audind despre acést'a trimese acestei eroine crucea Ordinului seu; mai mult inca, elu ordoná cá ea se fie trimisa indata in famili'a sa cu o pensie de 300 livre.

* **Ratiociniu** despre venitele si spesele Reuniunii de jocu arangiate in favorea Alumneului nationalu romanu din Timisióra in 9 octomvre 1879. st. n. I Venite: Dela Il. S'a, Dlu Eppisc. Ioanu Metianu 5 fl., dela famili'a Sierbanu din B.-Comlosiu 4 fl., dela domnii: J. Luca, N. Casariu, Ios. Vill, Pav. Rotariu câte 3 fl., dela dnulu Nic. Gerdanu 2 fl. 20 cr., dela domnii: Mel. Dreghiciu, Vlad. Seimanu, An'a Popa, Ioanu Tieranu, Em. Ungurianu, Grig. Marienescu, Georg. Traila, Em. Demetroviciu, M. Barbu, I. Covaceviciu, Const. Zavisits, Georg. Trailescu, Vucskov, J. Kimmel, I. Schlichting, St. Paraschieviciu, Tr. Lungu, Vas. Ignea, I. Nestoroviciu, Vas. Barbulescu, I. Teodoroviciu, C. Maniu, Ilie Olariu, Aur. Popoviciu, Stef. Porutiu, Viet. Cernetiu, Georg. Ardeleanu, Laz. Jovi, Alex. Chisiodianu, N. Ienathie, Gust. Onitiu, Georg. Sierbanu, Jos. Mikkell, Béla Gyertyánffy, Georg. Cocosianu, P. Riszto, Car. Oszwald, Petru Cermena, Pav. Adamu, Dr. At. Marienescu, Luis Schlotthauer, Georg. Liota câte 2-fl., dela domnii: Luca Calacianu, Lazaru Simu, N. Darabantiu, Ios. Gradinariu, N. Petroviciu, I. Damsia, J. Vulcanu, Iul. Micu, P. Milu, Eut. Ciobanu, N. Ciobanu, M. Nediciu, Vic. Adamu, St. Ciortus, Liub. Adamoviciu, Lud. Ulrich, D. Sviratiu, P. Anca, I. Munteanu, Lud. Szabó, Vas. Brendusiu, Dem. Trailescu, Ioanu Romanov, A. Buchwald, Ed. Krampe, Tarczay, Carol Tedeschi, M. Ferschitz, Kratochvill, Mor. Blau, Friedmann, Ad. Krausz, E. Jaromisz, Em. Dolweth, Dav. Dolweth, J. Röddig, Derera, Il. Paunu, Dem. Maximu, Ales. Secosianu, Petru Popoviciu, Nic. Ribariu, Mel. Miculescu, Vic. Schelegianu, I. Dogariu, Jul. Totia, I. Dobosianu, Rud. Leinerth, A. Hellner, G. Kapdebou, I. Darabantu, N. Bussa, Ales. Nadasiianu, Geiszberger, Dreher, I. Boncia, N. Maiereanu, Dem. Chiritia, Schulmann, Nicolau Chitescu, A. Sulyok, I. Popescu, D. Atkary, Milanu Novacoviciu, Sim. Moldovanu câte 1 fl., dela domnii: Leop. Pollak, H. Tauber, Max Csermak câte 50 cr. Venitu 173 fl. 70. cr., spese 78 fl. 28 cr. Remane venitu curatu 95 fl. 42 cr., care suma s'a predatu comitetului alumneului. *Man. Ungurianu* not. *Georgiu Traila* cassariu.

Concurs.

Conform decisului autoritatii scolare diecesane gr. or. din *Timisióra* de datulu 9/21 Octomvre Nru 152 III. se escrie concursu pentru deplinirea postului de invetiatoriu romanu in comun'a San-Nicolaulu mare, din partea numita „Capu satului“, cu terminu pana la *9/21 Noemvre a. cur.* Sariulu este 400 fl. v. a. locuintia cu gradina si lemnele necesarie. Recurentii au a-si adresá recursele lor la subscrisulu.

Timisióra, in 15/27 Octomvre.

Demetriu Dolga, m. p. inspectoru diecesanu de scóle.

Pentru statiunea invetiatorésca dela cl. I din comun'a *Pesacu*, protopresbiteratulu B.-Comlosiului, cottulu Torontalu, cu terminulu *4 noemvre* st. v. a. c.

Emolumintele suntu: 350 fl. in bani gata, 2 jugere pamentu aratoriu, o gradina estravilana de $\frac{1}{4}$ jug. si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele lor instruate conformu dispusetiuniloru statutului org. bis. si adresate comitetului parochialu dlui insp. de scóle Vincentiu Sierbanu din B.-Comlosiu, avendu a-se presentá in vr'o dumineca séu serbatóre in st'a biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu. Cei cu classe vor fi preferiti.

Pesacu in 5 octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu insp. cercualu de scóle.

Prin decisulu consistorialu de dtto 20 Septemvrie a. c. Nro 2039/465 scolaru, nimicindu-se alegerea de invetiatoriu la classa III-a diu *Sietinu* tinuta la 26 Augustu/6 Septemvre cu acést'a se deschide de nou concursu pe *18/30 Noemvre st. v. a. c.* in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele suntu in bani 100 fl. v. a. pentru 6 orgii de lemne, 60 fl. v. a., pentru quartiru 40 fl. v. a., scripturistica 6 fl. v. a. si 15 jugere pamentu estravilanu, pentru incalditul scólei comun'a separatu se ingrijesce.

Doritorii cari vaescu a fi alesi, au a-si trimitte reeursurile instruite cu documentele prescise in Statutul organicu, se fie de prinsi binisoru in limba magiara, adresate comitetului paroch. sele trimita subsemnatului Inspectoriu in Sietinu, pana in 15/27 Noemvre, dupa trecerea terminului recursuri e nu voru fi primite; in decursulu publicarii in vreo Dumineca, s'au serbatóre ase presenta in sta biserica de a-si areta praesa in cantari si tipicu. —

Datu in Sietinu 16/28 Octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu stiria mea: **Teodoru Popoviciu** paroch. si inspect. de sc

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. confessiunala din *Dubesci*, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de *25 noemvre* a. c.

Emolumintele suntu: 300 fl. v. a., 2 lantie de pamentu fenétia, $\frac{1}{2}$ lantiu gradina, pentru conferintie 10 fl., pausialu 5 fl. si locuintia libera.

Aspirantii la acestu postu si-voru tramite recursele instruite conform dispusetiuniloru statutului organicu, si adresate respectivului comitetu parochialu catra parintele protopopu si inspectoru tractualu Georgiu Cratiunescu in Belintiu per Kiszetó: avendu fiecare recurentu in vr'o Dumineca séu serbatóre a se presentá in biserica d'acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu bisericescu.

Dubesci, 21 octomvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **G. Cratiunescu** prot. si insp. de scóle.